

CỐT TRUYỆN

HỒI I

Rome, ngày 17 tháng 6 năm 1800 Nhà thờ Sant'Andrea della Valle

Cesare Angelotti, một tù nhân chính trị vừa trốn thoát, lén vào nhà thờ và ẩn náu trong nhà nguyện của gia tộc. Người họa sĩ Mario Cavaradossi bước vào để tiếp tục vẽ bức chân dung Mary Magdalene, lấy cảm hứng từ người phụ nữ anh nhìn thấy đang cầu nguyện trong nhà thờ ngày hôm trước — chị gái của Angelotti, nữ Hầu tước Attavanti. Trong khi ông lão giữ nhà thờ đang loay hoay dọn dẹp, Cavaradossi so sánh hình ảnh Magdalene tóc vàng trên tranh với vẻ đẹp huyền bí của người tình anh say đắm, nữ ca sĩ Floria Tosca.

Khi ông lão giữ nhà thờ rời đi, Angelotti lộ diện và cầu xin sự giúp đỡ của Cavaradossi. Tuy nhiên họ bị gián đoạn vì Tosca xuất hiện, nàng đến gặp người yêu. Lo sợ rằng Tosca, một tín đồ sùng đạo, sẽ tiết lộ việc Angelotti trốn thoát với linh mục giải tội, Cavaradossi vội che giấu sự có mặt của Angelotti. Anh cũng cố xoa dịu lòng ghen tuông của Tosca khi nàng nghi ngờ hình ảnh người phụ nữ tóc vàng trong bức tranh. Sau khi nàng rời đi, hai người đàn ông bắt đầu lên kế hoạch thì bỗng nghe thấy tiếng đại bác — dấu hiệu cho thấy vụ vượt ngục của Angelotti đã bị phát hiện. Họ vội vã trốn đến biệt thự của Cavaradossi.

Ông lão giữ nhà thờ và các thầy dòng bước vào, họ reo mừng trước tin chiến thắng và sự thất bại của Napoleon. Nam tước Scarpia, cũng là cảnh sát trưởng, xuất hiện, lần theo dấu vết của Angelotti đến nhà thờ. Tosca quay lại và phát hiện người yêu đã biến mất. Scarpia gieo rắc nỗi nghi ngờ vào lòng Tosca, ám chỉ rằng Cavaradossi đang ngoại tình với nữ Hầu tước. Ghen tuông bùng cháy, Tosca lao đi tìm người yêu trước buổi biểu diễn tối nay. Scarpia sai thuộc hạ theo dõi nàng, hi vọng Tosca sẽ dẫn chúng đến chỗ ẩn náu của Cavaradossi và Angelotti. Hắn thầm mưu tính trừng phạt bọn phản loạn và chiếm đoạt Tosca cho riêng mình. Đám đông hân hoan ulla vào nhà thờ, ăn mừng thất bại của Napoleon.

TẠM NGHỈ

HỒI II

Cung điện Farnese, Tổng hành dinh của Scarpia

Scarpia ngồi dùng bữa tối trong khi chờ đợi Tosca. Khi thuộc hạ dẫn Cavaradossi vào, hắn tra hỏi người họa sĩ về nơi ẩn náu của Angelotti. Không thu được kết quả, hắn ra lệnh đưa Cavaradossi vào phòng tra tấn ngay cạnh văn phòng. Tosca xuất hiện sau buổi biểu diễn tối nay, Scarpia bắt nàng nghe tiếng rên rỉ đau đớn của người tình dưới tay lính tra tấn. Không chịu nổi cực hình ấy, Tosca buộc phải khai ra chỗ trốn của Angelotti. Đám tay sai của Scarpia lập tức đổ xô đi bắt kẻ vượt ngục. Bỗng một tin tức khẩn truyền đến, đỉnh chính tin tức trước đó: thực ra Napoleon đã thắng trận Marengo chứ không phải thua. Cavaradossi, dù kiệt sức vì tra tấn, vẫn bật thét lên đầy khí phách, ca ngợi nền Cộng hòa và vị anh hùng của nhân dân. Lời lẽ của anh bị xem là phản nghịch, và Scarpia lập tức ra lệnh tổng giam anh.

Giờ chỉ còn Tosca phải đối mặt với Scarpia để cứu mạng người yêu. Hắn gợi ý rằng sẽ tha chết cho Cavaradossi nếu nàng hiến dâng cho hắn một đêm tình. Tosca giãy giụa và cầu xin Chúa cứu rỗi. Nhưng cuối cùng, nàng đành nhượng bộ, đổi lấy một cuộc hành quyết giả cùng giấy thông hành cho nàng và Cavaradossi trốn thoát. Khi Scarpia cúi xuống ký giấy thông hành, ánh mắt Tosca chợt dừng lại trên con dao ăn tối, và chợt nàng nhận ra có một cách khác để giải quyết tình thế bế tắc này.

TẠM NGHỈ

HỒI III

Trên đỉnh Castel Sant'Angelo

Trước lúc bình minh, Cavaradossi chìm đắm trong hồi ức về đêm hạnh phúc bên Tosca trong khu vườn của mình. Tosca xuất hiện tại nhà tù với tờ giấy thông hành và kể lại cách nàng đối phó với Scarpia. Nàng giải thích rằng họ phải diễn trò hành quyết giả cho thật thuyết phục, rồi dẫn dò Cavaradossi cách ngã xuống và giả vờ chết. Nhưng khi toán lính đến để thi hành bản án, Tosca mới nhận ra âm mưu tàn độc của Scarpia. Không còn lối thoát, Tosca tự định đoạt số phận, thực hiện hành động phản kháng cuối cùng vì tình yêu.

Chú thích lịch sử

Sau Cách mạng Pháp, nền Cộng hòa Pháp tự do và bài giáo sĩ đã xung đột với các đế chế và vương quyền bảo thủ mang màu sắc Công giáo, bao gồm nhà Habsburg ở Áo (đang kiểm soát vùng Bắc Ý) và Vương quốc Naples (cai trị miền Nam Ý, gồm cả Lãnh địa Giáo hoàng). Chính những tư tưởng tự do của Cavaradossi đã khiến anh lọt vào hồ sơ theo dõi của cảnh sát và trở thành đối tượng bị chính quyền Rome, trung tâm quyền lực Giáo hội, theo dõi sát sao.